

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2019. február

– kivonat –

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2019. február 8.

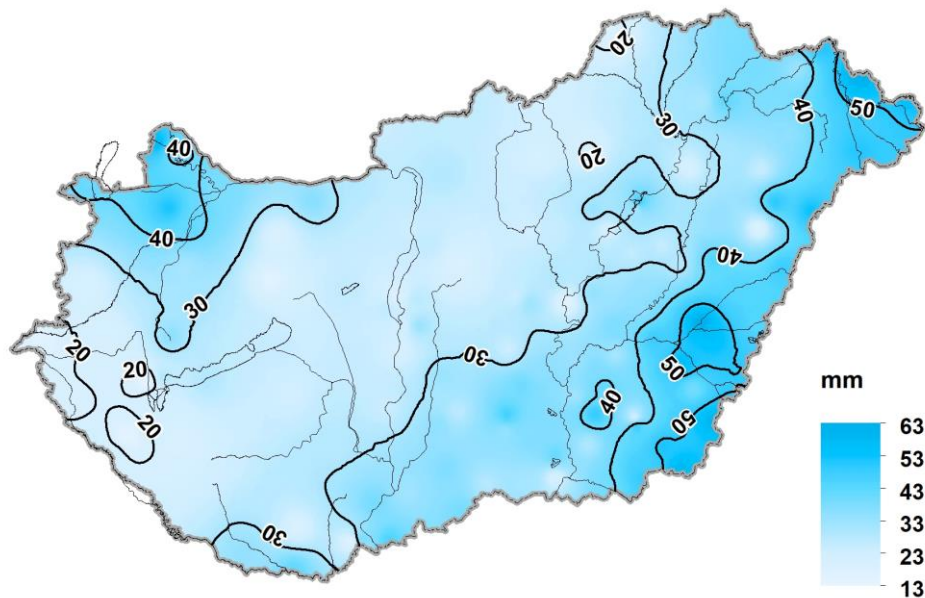
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2019 januárjában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 13 mm (Zalaapáti) és 63 mm (Szeghalom) között alakult. Az országos területi átlagérték 33 mm volt, ami 1 mm-rel (3%-kal) volt magasabb a viszonyítási időszak (1971-2000) január havi átlagánál.

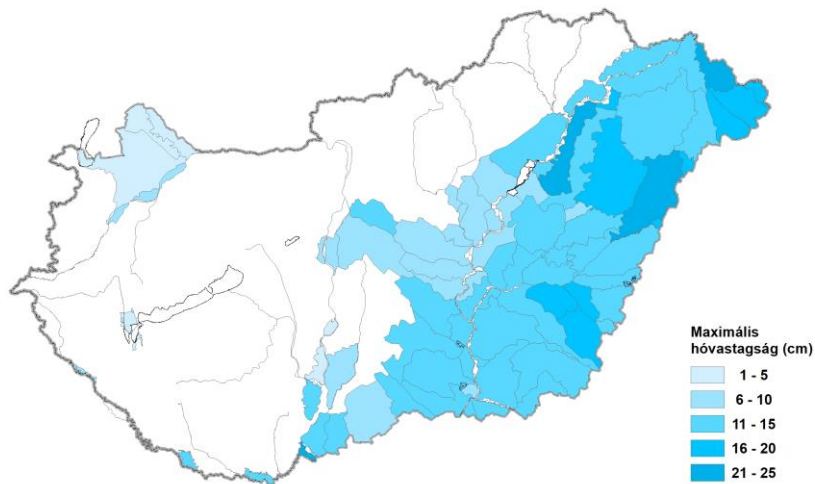
Országos áttekintésben a januári átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (35 mm) Tés, a legnagyobb csapadéktöbblet (34 mm) Szeghalom állomáson jelentkezett.

A 2019. január havi csapadékösszeg területi eloszlása

A januári csapadék egy része hó formájában érkezett, síkvidékeinken is átmenetileg összefüggő hótakaró alakult ki, aminek maximális vastagsága (25 cm) Barabás állomáson fordult elő.

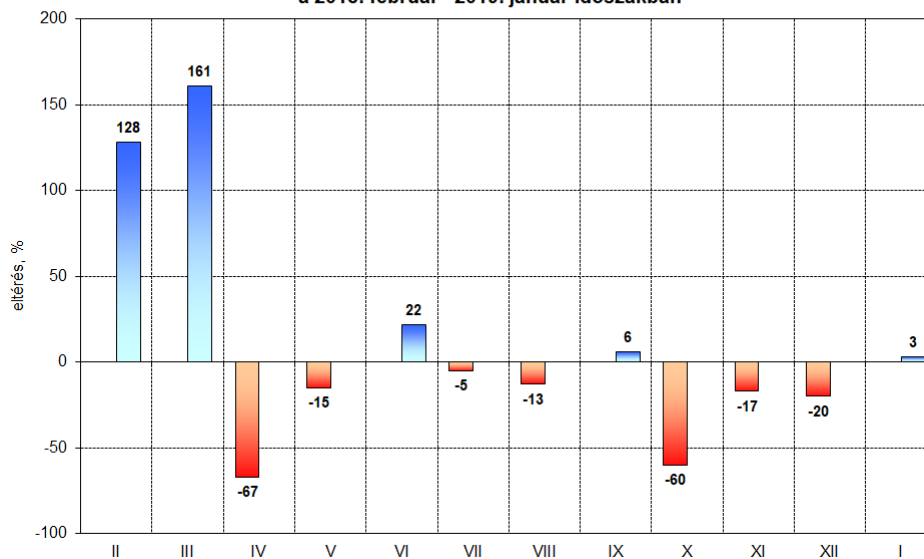
Maximális mért hóvastagság cm-ben a belvizrendszerben
2019. január

Adatforrás: Vízügyi Igazgatóságok

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
átlagától (1971-2000) való eltérése (%)
a 2018. február - 2019. január időszakban

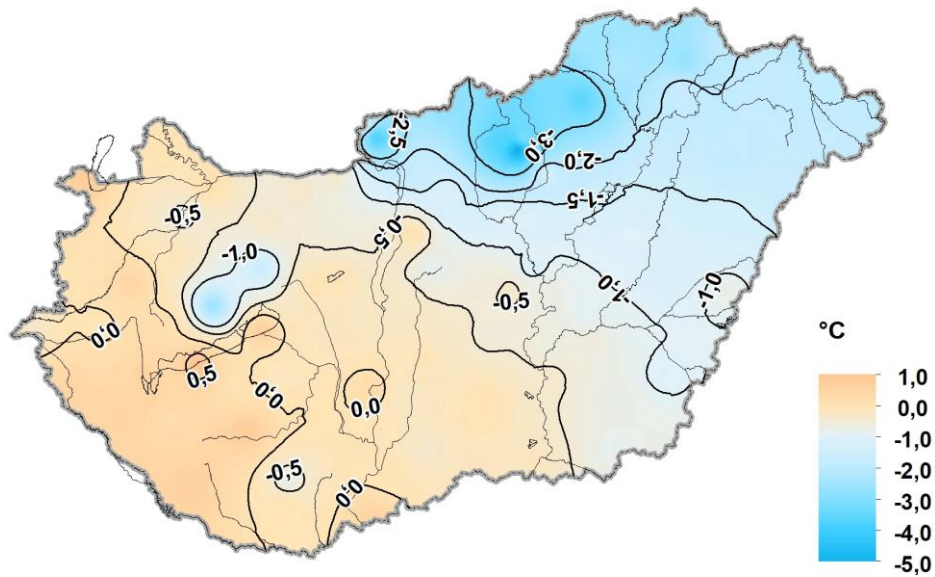

Léghőmérséklet

A január havi középhőmérséklet $-5,2^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $0,8^{\circ}\text{C}$ (Fonyód) között alakult, az országos területi átlagérték $-0,9^{\circ}\text{C}$ volt, ami a sokévi (1971-2000) januári átlagot $0,3^{\circ}\text{C}$ -kal haladta meg.

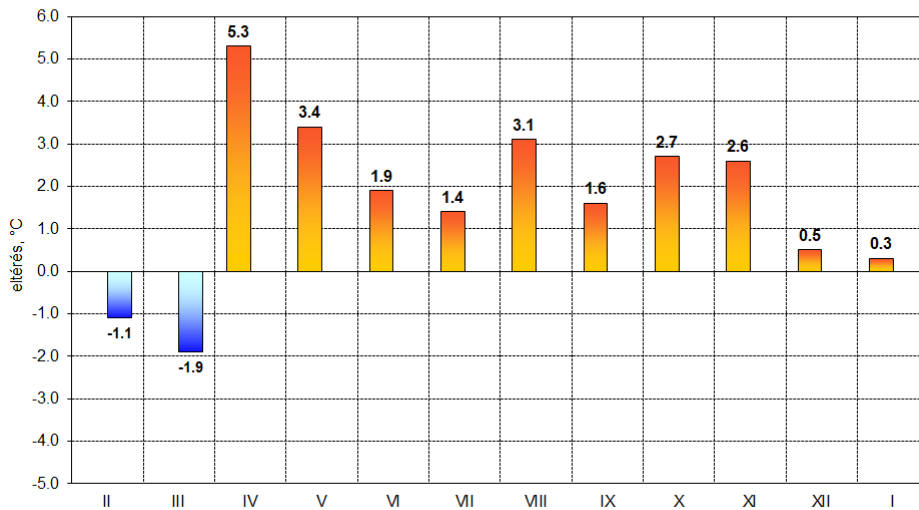
A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérése ($1,5^{\circ}\text{C}$) Kékestető, a legnagyobb pozitív eltérése ($1,2^{\circ}\text{C}$) Iklódbördőce állomáson jelentkezett.

A 2019. január havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagtól (1971-2000) való eltérése (°C) a 2018. február - 2019. január időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma január végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően nem változott. A nedvességtartalmat síkvidékeinken a 70-100% közötti telítettség értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma január végén – az Alföld déli-délkeleti részének kivételével – síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz viszonyítva magasabb volt. A talajréteg nedvességtartalmát – a Viharsarok és a Körösök vidéke kivételével – az Alföld déli felén a 40-60% közötti, síkvidékeink egyéb területein a 60-90% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma januárban a síkvidékek területi átlagában mérsékelten növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén az Alföldön az 55-80% közötti, a Dunántúlon a 70-85% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Januárban Magyarország síkvidékeinek jelentős részén változatos területi eloszlásban emelkedett a talajvízszint. Mértéke helyenként elérte az 50 cm-t, azonban az érintett térségek legnagyobb részén 10 cm-nél kisebb volt. A Kisalföldön, a Mezőföldön, az Északi-középhegység előterében és a Tiszántúlon csaknem mindenhol, a Duna-Tisza közén csak az alacsonyabb térszíneken növekedett a talajvízkészlet. Nagyobb összefüggő területre kiterjedő talajvízszint-csökkenés csak a Duna-Tisza köze hátsági területén alakult ki; mértéke kisebb volt 10 cm-nél. A Kisalföld, a Mezőföld, a Dráva-menti síkság és a Tiszántúl, valamint az Északi-középhegység előterének kisebb körzeteiben is csökkent néhány cm-rel a talajvízszint.

Januárban – egyes körzetek kivételével – Magyarország csaknem valamennyi síkvidékén az 1971-2000. közötti időszak január hónapjai átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíz. A legnagyobb (250-300 cm) eltérések a Duna-Tisza közén, a Hátság észak- és délnyugati térszínein, valamint a Mátra előterében fordultak elő. A Hátság alacsonyabb térszínein 100-150 cm a déli országhatár mentén helyenként 200 cm-nél nagyobb érték mutatkozott. A Felső-Tisza-vidék keleti részén 100-150 cm, a Tiszántúl északi felének más térségeiben jellemzően 50-100 cm, déli részén 0-25 cm, illetve 25-50 cm különbség-értékek alakultak ki. A dunántúli síkvidékek területének csaknem egészén a viszonyítási időszagnál alacsonyabb talajvízszint mutatkozott. Az eltérés mértéke a Kisalföld nyugati térszínein ~50 cm, keletebbre kisebb (25-50 cm) volt. Az eltérés a Mezőföld peremvidékein 25-50 cm, helyenként 50-100 cm volt, a Dráva-menti sík területének nagyobb részén pedig 50 cm körül alakult.

A viszonyítási időszak átlagértékénél egy-egy tájon, tájrészleten magasabb talajvízszint is előfordult, azonban az eltérés mértéke csaknem mindenhol kisebb volt 25 cm-nél.

Magyarország síkvidékei területi átlagában a talajvíztükör 2019. január hónapban az 1971-2000. közötti időszak január havi átlagértékénél 60-65 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A január havi időjárás országos léptékben kedvezett a talajok vízháztartási állapotának kedvező irányú változásában. A felső 40 cm-es talajrétegekbe történt beszivárgásnak köszönhetően ebben a talajrétegben kisebb körzetek kivételével a vízhiány megszűnt, ugyanakkor a mélyebb talajrétegekben még vízhiány mutatható ki.

Figyelembe véve a talajok jelenlegi nedvességtartalmát átlagosan csapadékos február esetén a talajrétegek nedvességtartalmának további növekedése valószínűsíthető. Átlagosnál nedvesebb február hónap során helyenként telített állapot is kialakulhat.

Átlagosnál szárazabb februári időjárás következtében a beszivárgás csökkenésére és a mélyebb rétegek feltöltődésének lassulására lehet számítani.

Belvízi helyzetértékelés

2019 januárjában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 80,87 millió m³ volt, ami 7,57 millió m³-rel (11%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A január havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés maximum 90 ha kiterjedésben a Balatonlellel belvízrendszer területén fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2019 januárjában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 2,13 millió m³-rel (3%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2019. január 13-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint februárban az átlagosnál kissé melegebb és kissé csapadékosabb, márciusban az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, áprilisban az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál kissé szárazabb időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
február	-1,3 – 3,6 (1,1)	20 – 50 (29)
március	4,4 – 7,1 (5,4)	15 – 50 (32)
április	9,7 – 12,2 (10,3)	20 – 55 (46)

Az OMSZ 2019. február 8-án kiadott középtávú időjárás-előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékeltén változékony, jellemzően télvégi időjárásra lehet számítani. A hétvégén és a jövő hét elején a csapadékhajlam átmenetileg erősödik, a területi átlagban 10 mm/24 óra csapadékmennyiséget meghaladó érték előreláthatólag nem várható. A csapadékos időjárást átmeneti erőteljes melegedés kíséri. Ezt követően az előrejelzési időszak végéig az évszakos átlag körüli napi középhőmérsékletekre lehet számítani.

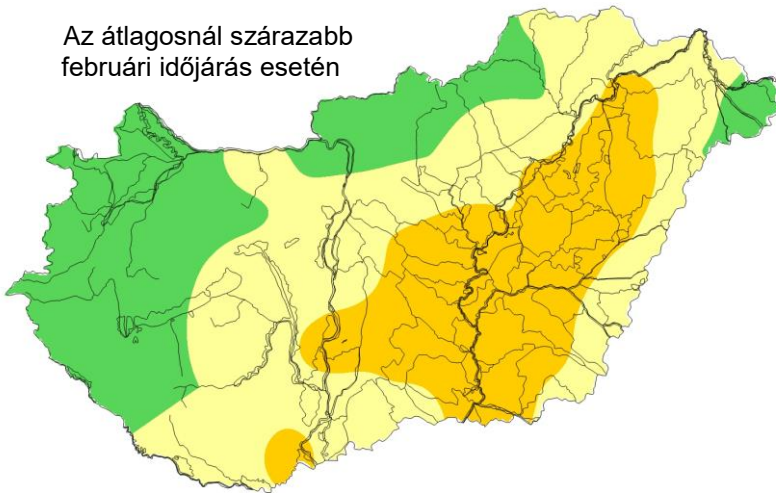
Vízháztartási előrejelzés

Január végén az egy évvel korábbi állapothoz képest országos viszonylatban szárazabb vízháztartási helyzetet volt a jellemző.

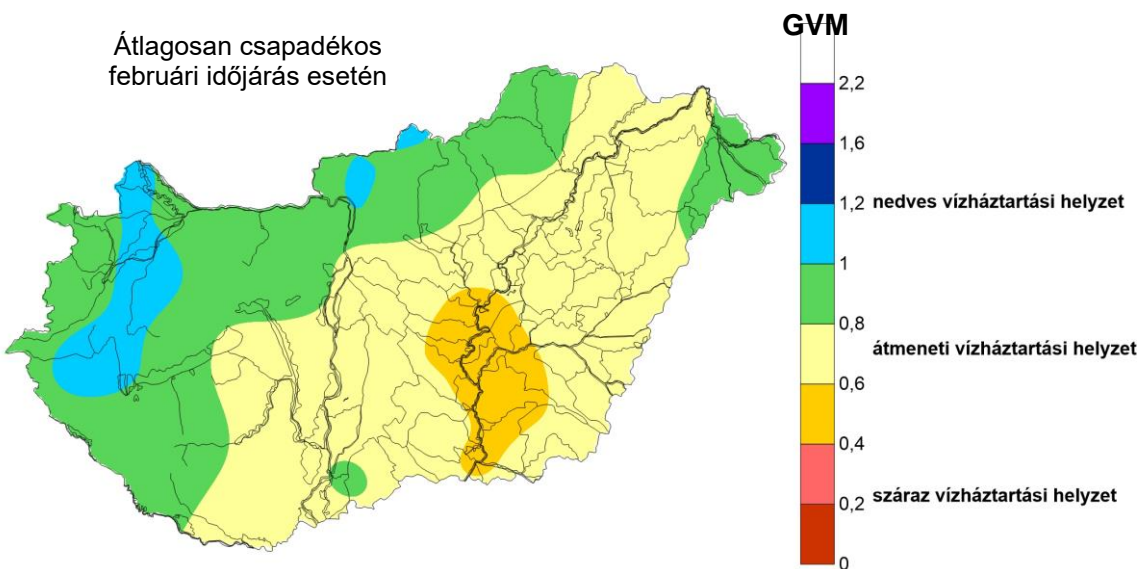
A februárra előrejelzett, az átlagosnál kissé melegebb és kissé csapadékosabb időjárás következtében az ország teljes területén átmeneti vízháztartási helyzet várható.

A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a februári vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb februári időjárás esetén

Átlagosan csapadékos februári időjárás esetén

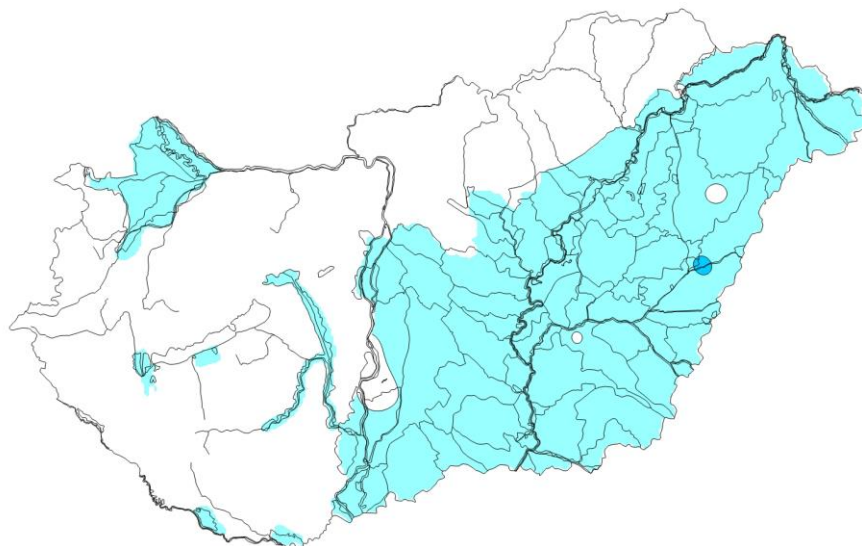
Az átlagosnál csapadékosabb
februári időjárás esetén

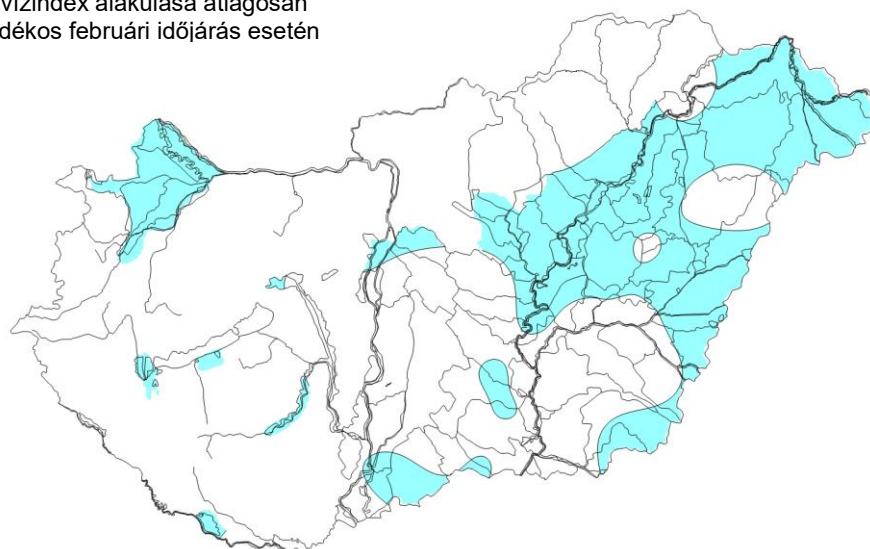
Várható belvízi kilátások

A hosszú távú időjárás-előrejelzés szerinti február folyamán az átlagosnál kissé melegebb és kissé csapadékosabb időjárással lehet számolni. Ebben az esetben az országban legfeljebb csekély belvíz kialakulása valószínűsíthető. Közepes belvíz legfeljebb kisebb körzetekben, főleg a Körösök, illetve a Berettyó vidékén alakulhat ki kis valószínűséggel.

A belvízindex alakulása átlagosnál
csapadékosabb februári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan
csapadékos februári időjárás esetén

PBI

nagy belvíz

1,5

közepes belvíz

1

csekély belvíz

0,5

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.